

**Siunnersuut: Kalaallit Nunaanni sulitilluni ajoqusersinnaanermut isumannaarineq
pillugu inatsisissamut siunnersuummut Inatsisartut aalajangiiffigisassaannut
Naalakkersuisut oqaaseqaataat**

pillugu

Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliap

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Siunnersuutip aappassaaneerneqarnerani saqqummiunneqartoq

Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliap suliarinninnermini ukuninnga inuttaqarpoq:

Inatsisartunut ilaasortaq Aqqaluaq Egede, Inuit Ataqatigiit, siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Niels Thomsen Demokraatit, siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Naaja Nathanielsen, Inuit Ataqatigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Per Berthelsen, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Siverth K. Heilmann, Atassut

UPA2010-mi siullermeerinerup kingorna siunnersuut ataatsimiititaliap misissorpaa
Inatsisartullu aalajangiinissaminnut tunngavissaannut ataatsimiititaliap tulliuuttuni
tapersiissutissani saqqummiutissallugu.

1. Inatsisartut siunnersuummik siullermeerinninnerat

Siunnersuut siullermeerneqarmat Inatsisartut siunnersuummut nalinginnaasumik
isumaqataasut Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliap oqaatigissavaa.

2. Siunnersuutip imarisaa siunertaalu

Kalaallit Nunaanni sulisilluni ajoqusersinnaanermut isumannaarineq pillugu peqqussutip
maanna atuuttup taarserneqarnissaa inatsisissatut siunnersuummi anguniarneqarpoq.
Peqqussutip maanna atuuttup inatsimmik taarserneqarnissaanut kissaammut
tunngavigineqartoq tassaavoq peqqussut atuutsinneqaleraangami
allanngortinneqarsinnaanngimmat, tamanna Folketingimi suliarinnittoqarnissaanik
piumasagarfiummat. Tamatuma kingunerisaanik sulisilluni ajoqusersinnaanermut
isumannaarineq pillugu nunatsinni peqqussut allanngortikkuminaatsorujussuuvoq tamatigullu
pisinnaanani, naak nunatsinni tamanna kissaatigineqaraluartoq.

Kalaallit Nunaanni sulisilluni ajoqusersinnaanermut isumannaarineq pillugu inatsisitigut
tunngavigineqartoq peqqussutunik piffissap ingerlanerani danskit sulisilluni

ajouqusersinnaanermut isumannaarineq pillugu inatsisaat atuuttut Kalaallit Nunaannut atuuttussanngortinneqartunik tunngaveqarpoq. Peqqussutit danskit inatsisaannik assigiinngitsunik tunngaveqarput. Danskit inatsisaat imaluunniit danskit allannguutissatut inatsisaat Kalaallit Nunaanni peqqussutikkut aatsaat atuuttussanngortinneqarsinnaapput. Danskit inatsisaat aqutigitinnagit peqqussutit allanngortinnissaannut periarfissaqanngilaq.

Peqqussutit inatsimmik taarserneqarnerisigut sulisilluni ajoqusersinnaanermut isumannaarineq pillugu nunatsinni inatsisitigut tunngavigineqartup allanngortinnissaanik Inatsisartut Naalakkersuisulluunniit kissaataata pilertortumik pisariitsumillu allanngortinneqarnissaanut periarfissaqalissaaq. Taamatuttaaq Naalagaaffimmik isumaqatigiinniarnep kingorna suliassaqarfiup Namminersorlutik Oqartussanit tiguneqarnissaanut inatsisikkut tunngavissaqalissaaq.

Inatsisip imarisai peqqussutip maanna atuuttup imarisaasa ataatsimut isigalugu assigai. Peqqussummut maanna atuuttumut sanilliullugu ataasiakkaanik allannguuteqartitsisoqarpoq. Inatsisitigut maanna inissisimaffimmut sanilliullugu allannguutit pingaarnert makkuusut inatsisissatut siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini allassimavoq:

1. Ajoqusersinnaanermut isumannaarneqartut ajoqusernerup kingorna Kalaallit Nunaata avataani najugaqalersut sulisilluni ajoqusersinnaanermut isumannaarineq pillugu inatsimmut atalernissaat pillugu peqqussummi maanna atuuttumi § 5 atorunnaarsinneqassaaq.
2. Pisortat ingerlatsiviini suliaritinnissamut utaqqisoqartillugu napparsimmavinni nakorsiararfinnilu namminersortuni suliaritinnermut aningaasartuutitut taarsiiffigineqarnissamik pisinnaatitaassut atuutilissaaq aningaasartuutillu piffissami utaqqiffiusumi ullormusianut il.il. aningaasartuutissatut naatsorsuutigineqartunit taarserneqassapput
3. Nunatsinni ullormusianut aqqissuussinermi immikkut ittumi ullormusiat aalajangersimasumik annertussusilerneqassapput
4. Namminersorlutik inuussutissarsiutillit namminneq atugassaminnik pisaasa agguaqatigiissillugu nalingata amerlaqataannik ukiumoortumik aningaasarsianut tapinik ataatsimoortumik sillimmasiissummi ilanngussisoqassaaq.
5. Ataatsimoortunut sillimmasiissutit nunatsinni immikkut atuuttut piumasunut atuutsinneqassapput.

3. Allannguuteqartitsinissamut tunngavigineqartoq

Immikkoortoq 1-ip kingunerissavaa siunnersuuteqartoqarneratigut Kalaallit Nunaata sulisilluni ajoqusersinnaanermut isumannaarineq pillugu nammineq inatsiseqalissammat. Inatsit taanna malillugu tunniussassat danskit inatsisaat malillugu tunniussassat annertoqatigaat. Taamaattumik peqqussummi maanna atuuttumi § 5-imi maleruaqqusat pisariaqartinneqarnani.

Maleruaqqusat maanna atuuttut iluarsineqarnissaannik nunatsinni kissaatit immikkoortuni 2 – 4-ni allassimapput, taamaalilluni taakku nunatsinni pissutsinut pitsaanerusumik naleqqussarneqarsinnaaqqullugit.

Immikkoortoq 2: Napparsimavimmi namminersortumi suliarittariaqarnermut aningaasartuutit ullormusianut sipaarutigineqartut amerlaqatigippagit sillimmasiisarfik

akiliissaaq. Tamatumani siunertaavoq napparsimmavimmi namminersortumi pilertortumik suliaritittoqarnerani ajoqusersimasup ullut napparsimavigisai sivikillisissammagit, taamaalillunilu ajoquserup sillimmasiisarfiimmit ullormusiaqarfii ikilisillugit. Pilertortumik suliaritittoqarnerani sillimmasiisarfik ullormusianut sipaaruteqassaaq. Tamanna aamma ajoquserumut iluaqutaassaaq, tassa pineqartup sulinngiffissaa sivikinnerussammatt.

Immikkoortoq 3: Peqqussut maanna atuuttoq malillugu ajoquserup ajoqusinnginnermini ukiup siuliani akissarsiassai tunngavigalugit ullormusiat naatsorsorneqassapput. Amerlanertigulli ajoquserup ajoqusinnginnerani ukiup siuliani aningaasarsiai pillugit paasisutissanik pissarsiniarnissaaq aqutsisoqarfiit ajornartorsiutigisarpaat. Tamatuma kingunerisaanik qaammaterpassuit ingerlasinnaasarpup pisullu ilaanni ajoquserup ullormusiaqalersinnaaneranut ukioq ataaseq sinnerlugu ingerlasinnaasarluni. Ullormusiat aalajangersimasumik amerlassusilerneqarnissaanni siunertarineqartoq tassaavoq ajoquserup napparsimalernerata kingorna sapinngisamik piaarnerpaamik ullormusiaqalernissaata qulakkeerneqarnissaa. Maleruaqqusap siunnersuutigineqartut kingunerissavaa qaffasinnerpaamik aningaasarsiaqartut ullormusiaat ikinnerussammata, aningaasarsiakinnerillu amerlanernik ullormusiaqarlutik. Sulisilluni ajoqusersinnaanermut isumannaarinissaaq malillugu ullormusianik pissarsinissamut periarfissaaq sulisartunut napparsimanermi nalaanni aningaasarsiaqanngitsunut sunniuteqarnerussaaq.

Immikkoortoq 4: Namminersortut (aalisartut piniartullu) ataatsimoortunut sillimmasiissummi ukiumoortumik akissarsiaasa naammaginarnerusumik annertussusilerneqartarnissaata qulakkeerneqarnissaa siunnersuummi siunertarineqarpoq. Namminersortut ataatsimoortunut sillimmasiissummi ilaatinneqartut tasaanerupput aalisartut piniartullu. Inuit taakku isertitaat tassaapput piniakkaminnik tunisinerminni isertitaat aammalu piniakkat nammineq atugassat. Piniakkat nammineq atugassat aningaasanngorlugit naatsorsorneqarnissaat siunnersuutikkut qulakkeerneqassaaq, tamatumalu kingorna ukiumoortumik aningaasarsianut oqartussaasunit nalunaarsorneqartunut ilanngullugit naatsorsorneqartassallutik. Tamanna tunngavigalugu ukiumoortumik aningaasarsiat naatsorsorneqartut inuussutissarsiorsinnaanermik annaasaqarnermut taarsiissuteqarnissamut tunngavigineqassapput. Nassuiaatini oqaatigineqarpoq: *”Ataatsimoortunut sillimmasiissutini namminersortut, amerlanersaat ukiumut 100.000 kr.-t ataallugit isertitaqartuusut, tassaapput malittarisassat atuuttunit siunnersuut malillugu annertunerusunik ullormusianik.”*

Immikkoortoq 5: Ataatsimoortunut sillimmasiissutit peqqussut maanna atuuttoq malillugu piniartunut aalisartunullu il.il. aaqqiissutissatut pinngitsoorani atuuttussaavoq. Sillimmasiissummi sulisilluni ajoqusernerit nappaatillu suliamik pissuteqartumik pinngortut ilaatinneqarput. Ataatsimoortunut sillimmasiissutit sulisilluni ajoqusersinnaanermut isumannaarineq pillugu qitiusoqarfimmit aqunneqarput. Ilaasortat aqunniarneqarnerat ilaasortallu aaqqissuussinermut akiliisinniarneqartarnerat ukiumi amerlasuuni ajornartorsiutigineqarput. Siunnersuut malillugu ataatsimoortunut tapiissutit immikkut aqunneqalissapput. Ersarissunik najoqqutassaqaalernissa kikkullu ilaasortaanersut pillugu paasisaqarnerulernissaaq siunertarineqarpoq.

Sulisitsisoq ataatsimoortunut sillimmasiissutinut ilaasortarusuttoq aammalu piunasaqaatinik eqquutsitsisoq (aalisartuq, piniartuq il.il.) aaqqissuussinermut ilanngutissaaq akiligassallu akilerlugit. Taamaalilluni sulisitsisoq nammineq katissimallugulu aapparissaa suleqataasoq kiisalu taassuma sulisui Kalaallit Nunaanni allat assigalugit akikitsumik akilersorneqartumik

sillimaserneqassapput. Ilanngunnissamut, akiliinissamut aaqqissuussinermillu ilaajunnaarnissamut nalunaarutikkut maleruagassiortoqassaaq.

Sulisitsisoq ataatsimoortunut sillimmasiissutitut neqeroorummik atuinissaminik kissaateqanngitsoq sulisilluni ajoqusersinnaanermut isumannaarinissaq pillugu sillimmasiisarfimmik isumaqatigiissuteqassaaq aammalu Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikringimut sulisut nalunaarutigissallugit. Sulisitsisoq imminut katissimallugulu apparisaminut assinganik sillimmasersinnaavoq. Sulisitsisup sulisuni sillimmasinngippagit Arbejdsskade styrelsi sulisumut ajoquser tumut taarsiissuteqassaaq, tamatumalu kingorna akiliisitsiniarneq aqutugalugu aningaasat sulisitsisumit akileqquneqassallutik. Sulisitsisoq imminut sillimmasersimangitsoq nammineq ajoqusernerminut taarsiiffigineqassanngilaq.

4. Aaqqissuussinermik aqutsineq

Peqqussut maanna atuuttoq Arbejdsskade styrelsi sinnerlugu Nuummi Center for Arbejdsskadesikringimit aqunneqarpoq. Nuummi aqutsineq siunissami attatiinnarneqassaaq, Centerili Arbejdsskade styrelsimut ilaalissalluni. Sulisut Arbejdsskade styrelsimi atorfinitsinneqarnissamik neqeroorfigineqassapput. Sulisut pitsaaneruserumik tapersersornerisigut aammalu qarasaasialerinerup iluani nukissat, sulisussat pisariaqartinneqartut pissarsiarinerisigut ilinniartitseqqittarnikkullu Kalaallit Nunaanni sulisilluni ajoqusersinnaanermut ullutsinnut naleqqunneruserumik isumannaarinissaq sunniuteqarluartumillu aqutsinissaq siunertarineqarpoq. Tamatumunnga atatillugu aningaasartuutit Naalagaaffimmit suli akilersorneqassapput.

5. Aalisartut piniartullu akileraartarnerat

Aalisartut piniartullu namminersortut ataatsimoorluni inuunermut sillimmasiissutitut sillimmasernissartik imaluunniit sillimmasiisarfimmi namminersortumi sillimmasernissartik toqqarsinnaavaat. Tamatumunnga atatillugu aningaasartuutit akileraarutaasusaanngitsut ataatsimiititaliamit paasineqarpoq, tassa ataatsimoorluni inuunermut sillimmasiissut nammineq aningaasartuutigisatut isigineqarmat. Sulisitsisup sulisumi ataatsimoorluni inuunermut sillimmasiissutaanut aningaasartuuteqarpat sulisitsisup aningaasartuutit sulisunut aningaasartuutit ilanngaatisinnaavai, sulisullu aningaasat taakku isertitatut B-tut ilanngullugit naatsorsussallugit (soorlu pensionisiantut aaqqissuussinerni aamma taamaattoqartartoq).

6. Siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerisassai

Siunnersuut nunatsinni inuussutissarsiutinik ingerlataqartunut innuttaasunullu aningaasaqarnikkut kinguneqassanersoq ataatsimiititaliamit isumaliutigineqarpoq. Inatsit akuerineqarpat Kalaallit Nunaannut aningaasaqarnikkut kingunerluutaasinnaasut Naalakkersuisut saqqummiussisummi oqaatiginngimmatigit taamaattoqarnissaa ataatsimiititaliap ilimaginngilaa. Sillimmasiissutitut aaqqissuussineq danskit naalagaaffiannit aqunneqarmat inatsisissatut siunnersuut danskit naalagaaffiannut aningaasaqarnikkut kinguneqassanngitsoq nalinginnaasumik nassuiaatini oqaatigineqarpoq. Ilaatigut ataatsimoorluni inuunermut sillimmasiissummi amigartoorutaasinnaasunut naalagaaffiup sillimmasiissummik attasiinnarnera aammalu akiliisussat akiligassaat sapinngisamik annikinnerpaaqqullugit ataatsimoorluni inuunermut sillimmasiissummut akiligassanut naalagaaffiup suli tapiissuteqartarnera aningaasaqarnikkut sunniutaavoq.

7. Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

Kalaallit Nunaanni sulisilluni ajoqusersinnaanermut isumannaarisarnermut aaqqissuussinerup nutarterneqarnissaanut suliniuteqartoqarmat ataatsimiititaliap nuannaarutigaa. Inatsisissatut siunnersuut peqqussummut maanna atuuttumut sanilliullugu sillimmaserneqarsimasunut arlalinnik pitsannguuteqartitsissammat ataatsimiititaliap paasivaa. Aammattaaq aalisartut piniartullu napparsimalernissamut sulisilluniluunniit ajoqusernissamut sillimmasersimasut aaqqissuussinermi maanna atuuttumi annertunermik pissarsisinnaanerat ataatsimiititaliamit nuannaarutigineqarpoq. Aammattaaq siunnersuut inatsisissatut siunnersuutitut ilusilerneqarmat tamanna iluaqutaassasoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq, tassami inuiaqatigiinni ineriartornerup tamanna pisariaqalersippagu inatsisip naleqqussarneqarnissaanut iluarsinissaanullu Inatsisartut tamatumuunakkut periarfissinneqarmata. Inatsisip kingunerisaanik inatsisitigut inissisimaffiup allannguutai pillugit paasisitsiniaanermik aallartitsiniartoqassasoq ataatsimiititaliamit ilimagineqarpoq. Siuliani oqaatigineqartut siunnersuut akuerineqarpat aningaasaqarnikkut kingunerluuteqassanersoq pillugu Naalakkersuisunit paasissutissiissutigineqanngimmat tamatumunnga atatillugu aningaasartuutaasinnaasut Arbejdsskadestyrelsimit akilerneqassasut ataatsimiititaliamit ilimagineqarpoq.

Ataatsimiititaliap inassuteqaataa

Inatsisissatut siunnersuut akuerineqassasoq ataatsimiititaliamit isumaqatigiittumit inassutigineqarpoq.

Taama oqaaseqarluni isumaliutissiisummilu paasinninnini malillugu ataatsimiititaliap siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Aqqaluaq Egede

Siulittaasoq

Niels Thomsen
Siulittaasup tullia

Naaja Nathanielsen

Siverth K. Heilmann

Per Berthelsen